

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg 2003. aasta 9 kuud

Tallinn
November 2003

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 646 6438

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Tootmine	4
Väliskaubandus	6
Hinnad siseturul	13
Kokkuvõte.....	15

ALKOHOLI SISETURUMAHT EESTIS 2003. AASTA 9 KUUD

TOOTMINE

2003. aasta 9 kuuga toodeti ESA andmetel 12,0 mln liitrit viina, likööri-tooteid ja muid kan-geid alkohoolseid jooke, 2,69 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 1,92 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 3,6 mln liitrit segatud lahjasid alkohoolseid jooke, 4,82 mln liitrit siidrit ja 83,0 mln liitrit õlut. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes enamuse alkohoolsete jookide tootmine kasvas, sealjuures vähenes mõningate väiksema osatähtsusega alkoholitoodete tootmine. Kangeid alkohoolseid jooke toodeti ligi 1/4 võrra rohkem, puuvilja- ja marjaveinide toodangu maht suurenes 30%, lahjade segatud alkohoolsete jookide tootmismahd suurenes 39% ja rektifitseeritud etanooli toodeti 41% rohkem. Siidrite tootmine kasvas 67% ning selle kasvutempo oli oluliselt kiirem teiste jookidega võrreldes. Õlle toodangu maht püsis enam-vähem eelmise aasta 9 kuu tasemel, muutudes vaid 0,4%.

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis 9 kuud 2001-2003*
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2001 9 kuud	2002 9 kuud	2003 9 kuud	Muutus +,-	
				2003 9 k / 2002 9 k, mln l	2003 9 k / 2002 9k %
Rektifitseeritud etanool	-	1,91	2,69	0,78	40,7
Kanged alkohoolsed joogid	7,90	9,83	12,00	2,17	22,5
Puuvilja- ja marjaveinid	1,66	1,48	1,92	0,44	30,0
Õlu	80,50	82,70	83,00	0,03	0,4
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	2,40	2,60	3,60	1,00	38,9
Siider	2,39	2,88	4,82	1,94	67,2

*2001.a ja 2002.a – ESA kvartalibülletään Tööstus 2001/3.a ja 2002/3.a; 2003.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud suuremale valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine suurenes 2003. aasta 9 kuuga ESA andmetel 22,5% võrreldes 2002. aasta sama perioodiga. Toodangu mahu kasv toimus nii välis- kui siseturu suurema nõudluse tulemusel, kuid ekspordi kasv oli müügist Eestisse oluliselt kiirem. Jooksva aasta kolme kvartali jooksul püsis kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, moodustades 85% nende jookide tootmisest. Maitsestatud viina toodeti tunduvalt rohkem ning mahu kasv ulatus 28%-ni, maitsestatud viina toodeti 6% rohkem. Kasvasid ka konjaki (+6%) ja likööri (+8%) tootmine. 2003. aasta kolme kvartali jooksul vähenes oluliselt viski toodangu maht (-82%), moodustades vaid 0,7% kangete alkohoolsete jookide tootmisest (2002.a 5%). Vähem toodeti ka rummi (-32%) ja džinni (-14%). Nende jookide osakaal toodangus ei ole oluliselt muutunud eelmise aasta kolme kvartaliga võrreldes.

Vaadeldaval perioodil kasvas viina müük siseturule, kusjuures maitsestatud viina müük suurenes kiiremini (+27%), kui maitsestatamata viina müük (+18%). Kohalikule turule müüdi 68% Eestis toodetud viinast (2002.a 9 kuuga 73%). Likööride müük siseturule suurenes 2%, moodustades 48% toodangust (eelmisel aastal 46%). Muude alkoholsete jookide toodangu mahud vähenesid 11%, kusjuures siseturule müüdavad kogused moodustasid rohkem kui 1/3 toodetud kogustest (eelmisel aastal 28%). Jooksva aasta 9 kuuga vähenes konjaki (-10%), viski (-22%), rummi (-42%) ja džinni (-11%) siseturumüük eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. AS Liviko, kelle tootmismahud kasvas 2003. aasta 9 kuuga 26% (aastatagusega võrreldes) on endiselt mitmete kangete alkoholsete jookide suurimaks tootjaks. Aeglasemalt suurenesid toodangu mahud AS-I Onistar (+9%) ja AS-I Ofelia (+8%). AS Viru Joogid ja AS Almo vähenesid kangete alkoholsete jookide tootmist vastavalt 60% ja 17% võrra.

Vaadeldaval perioodil (2003.a 9 kuud) **rektifitseeritud etanooli (piirituse)** toodangu mahu kasv jätkus. Tootmine suurenes 2,69 mln liitrini, kasvades mullusega võrreldes 40%. Eelmise aasta samal perioodil toodeti 1,91 mln liitrit piiritust.

ESA andmetel **õlle** toodangu mahu langus pidurdus ning 2003. aasta 9 kuuga toodeti õlut enam-vähem sama palju kui eelmise aasta 9 kuuga (2003. a I poolaastal oli õlle tootmine 4,3% mullusest väiksem). Õlle tootmise kasvu põhjuseks oli suurem välisuru nõudlus (eksporti kasv ligi 60%). Tootmise struktuur püsis sama mis eelmisel aastal, kusjuures lahjad õlled moodustasid õlle kogutootmisest (alk. sisaldus alla 6%) 70% ja kanged (alk. sisaldus üle 6%) 30%. Õlle müük siseturule langes 6% ning seda rohkem lahjade õlledes osas (-7%), kanget õlut müüdi 3% vähem kui 2002. a kolme kvartaliga. Kohalikul turul realiseeriti 96% kodumaisest õlletoodangust, mis on 2%-punkti vähem kui eelmise aasta samal perioodil.

Suuremad õlletootjad Eestis on AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas, kuid nende osakaal õlle kogutootmisest vähenes 3%-punkti võrreldes möödunud aasta 9 kuuga (2003.a 9 kuud 76%; 2002.a 9 kuud 79%). Suurimaks õlletootjaks Eestis oli jätkuvalt AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht moodustas 46% õlle kogutootmisest Eestis. AS Tartu Õlletehase toodangu maht oli samu perioode võrreldes 16% väiksem, moodustades 30% Eesti õlletoodangust. AS-I Saaremaa Õlletehas, kes müüb oma toodangut valdavalt siseturule, vähenesid jooksva aasta 9 kuuga nii toodangu- kui müügi mahud.

Lahjade segatud alkoholsete jookide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta 9 kuuga 38,9% (võrreldes eelneva aasta sama perioodiga). Lahjade alkoholsete jookide toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisuru suuremast nõudlusest. Selle tootegrupi müük välisurule suurenes jooksva aasta 9 kuuga ligi 75% ja siseturule rohkem kui 1/3 võrra. Nii nagu eelmistel aastatel, oli ka tänavu lahjade segatud alkoholsete jookide juhtivaks tootjaks Eestis AS Tartu Õlletehas, kelle toodangu maht kasvas 33%, moodustades 79% nende jookide kogutoodangust. Suuruselt teiseks lahjade alkoholsete jookide tootjaks oli AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht kasvas ligi 5 korda ja osatähtsus suurenes 12%-punkti eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (2003.a 9 kuud 17%; 2002.a 9 kuud 5%). AS Viru Joogid

suurendas 2003. aasta 9 kuuga lahjade alkoholsete jookide tootmist rohkem kui kaks korda. Eelmisel aastal teisel kohal olnud AS-i Ösel Foods tootmine väheneb järjepidevalt (-64%) ning moodustas vaid 3% (2002. a 9 kuud 11%) lahjade alkoholsete jookide kogutoodangust. Valdav osa lahjadest alkoholsetest jookidest müüdi endiselt siseturule. Suurema ekspordi tõttu siseturu osakaal kogumüügis vähenes (95%-lt 2002.a 9 kuud kuni 90%-ni 2003.a 9 kuud), ehkki ka siseturule müüdü kogused olid suuremad kui aasta tagasi.

Siidreid toodeti 2003. aasta 9 kuuga ESA andmetel 1,94 mln liitrit rohkem kui 2002. aasta samal perioodil. Tootmismahu kasvu poolest, mis ulatus 67%-ni, oli siider alkoholsete jookide seas esikohal. Eelmisel aastal oli suurimaks siidritootjaks AS Tartu Õlletehas, kuid jooksva aasta 9 kuuga vähendas ta toodangu mahtu -5% ja kaotas turuliidri positsiooni AS Saku Õlletehasele. Seevastu viimane suutis siidritoodangut suurendada samal perioodil 76% ja tema osatähtsus siidri kogutoodangus kasvas 36%-ni (aasta tagasi 31%). Siidreid toodab ka AS Viru Joogid, kuid võrreldes juhtivate tootjatega on tema toodangu maht ja kodumaine turuosa oluliselt väiksemad. Kohalikule turule müüdi 2003. aasta 9 kuuga 80% siidrite kogutoodangust, mis on 4%-punkti vähem kui mullu samal perioodil.

Puuvilja- ja marjaveinide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta 9 kuuga 30% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, ulatudes 1,92 mln liitrini. Veinitootjate Liidu andmetel toodetakse Eestis nii kangestatud, kui naturaalseid marjaveine ja seda enam-vähem võrdsetes kogustes. Suuremateks veinitootjateks Eestis on AS Valtu Vein, AS Võhu Vein, AS Põltsamaa Felix, AS Tarco, AS Karne, AS Linda Nektar ja AS Nurga.

VÄLISKAUBANDUS

ESA väliskaubandusandmed näitavad, et 2003. aasta 9 kuuga alkoholsete jookide ekspordikäive kasvas 75% ja impordikäive ligi 3% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Vaatamata ekspordi kiirele kasvule, oli väliskaubandusbilanss jätkuvalt negatiivne ning jooksva aasta 9 kuuga ületas import ekspordi ligi 2 korda. Põhilisteks alkoholseteks jookideks, mis müüdi välisurule olid viin ja liköör ning sisse osteti konjakit (brändit), viskit ja viina.

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli 2003. aasta 9 kuuga 220 mln krooni, eelmise aasta samal perioodil 125 mln krooni (tabel 2). Enam eksporditi kangusega alla 80% kangeid alkoholseid jooke ning nende ekspordikäive moodustas 52% alkoholsete jookide ekspordisummast, ulatudes 114,5 mln kroonini (2002.a 64 mln krooni). Õlle eksport suurenes 72%, moodustades ekspordistruktuuris rohkem kui 1/3 (sama oli ka 2002.aastal). Teistest jookidest kiiremini (97%) kasvas kangusega üle 80% etüülalkoholi ehk piirituse müük välisurule, ulatudes 15,5 mln kroonini (2002.a 7,7 mln krooni). Muude kääritatud jookide eksport suurenes rohkem kui 1/3 võrra. ESA väliskaubanduse andmetel ainsaks tootegrupiks, mille rahaline eksport vähenes, oli viinamajavein, kusjuures nende koguseline eksport suure-

nes. Selle põhjuseks on jätkuv viinamarjaveini väljavedu (re-eksport) Läti suurtes kogustes, kuid väga madala hinnaga.

Koguseliselt suurenes jooksva aasta kolme kvartaliga kõikide alkoholsete jookide eksport. Ligi 3/4 suurenes piirituse ja muude kääritatud jookide müük välisturule (vastavalt 79% ja 74%). Kangetest alkoholsetest jookidest (kangusega alla 80%) eksporditi kõige enam viina, mis moodustas 75% selle tootegrupi ekspordikogusest, 11% nende jookide ekspordist moodustasid liköörid ja 13% muud joogid. Õlut müüdi välisturule 59% rohkem kui mullu samal perioodil. Läti ja Leedu olid jätkuvalt põhilisteks Eesti alkoholsete jookide turgudeks, kuhu müüdi suurem osa (84%) eksporditud õllest ja 3/4 kangetest (alla 80%) alkoholsetest jookidest. Viimaste osas on aga suurenenud USA osatähtsus, mis kasvas 9%-lt eelmisel aastal kuni 14%-ni jooksva aasta 9 kuuga. Leetu müüdi ka valdav osa (83%) muid kääritatud jooke, Läti osakaal nende jookide osas oli oluliselt väiksem (13%). Piirituse ekspordist läks 98% Läti ja 2% Soome.

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad, 9 kuud 2001-2003

	Hind, kr/l			Summa, tuh kr			
	2001 9 kuud	2002 9 kuud	2003 9 kuud	2001 9 kuud	2002 9 kuud	2003 9 kuud	2003/02 +/- %
EKSPORT							
Õlu	3.75	3.88	4.19	53907,6	46083,0	79290,0	72,1
Viinamarjavein	39.71	56.30	11.00	347,4	315,5	265,6	-15,8
Vermut	99.75	x	x	2,4	0,0	0,0	x
Muud kääritatud joogid	9.35	9.82	7.86	6177,4	7243,7	10104,7	39,4
Etüülalkohol kangusega >80%	6.20	9.84	10.82	5788,0	7861,9	15499,7	97,1
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	20.49	23.75	27.34	42955,2	63848,4	114548,3	79,4
EKSPORT KOKKU	x	x	x	109178,0	125352,5	219708,3	75,3
IMPORT							
Õlu	9.06	8.23	6.94	53547,8	66490,6	83129,5	25,0
Viinamarjavein	29.13	30.57	29.62	142852,0	155458,8	159075,4	2,3
Vermut	26.36	26.30	28.13	8262,7	8333,4	7140,5	-14,3
Muud kääritatud joogid	11.10	12.06	12.10	69989,3	76045,8	54934,2	-27,8
Etüülalkohol kangusega >80%	9.25	9.85	9.42	17733,7	30716,1	39032,0	27,1
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	54.79	53.55	48.57	131236,4	140163,1	147227,5	5,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	423621,9	477207,8	490539,0	2,8

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import, 9 kuud 2001-2003
(1000 liitrit, ESA andmed)

	2001 9 kuud	2002 9 kuud	2003 9 kuud	2003 9 kuud/ 2002 9 kuud, %
EKSPORT				
Õlu	14371,0	11878,2	18928,0	59,3
Viinamarjavein	8,7	5,6	24,0	328,6
Vermut	0	0	0	0
Muud kääritatud joogid	660,9	737,5	1285,5	74,3
Etüülalkohol kangusega üle 80%	933,2	798,7	1432,0	79,3
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	2096,8	2687,9	4189,6	55,9
IMPORT				
Õlu	5913,4	8081,6	11972,2	48,1
Viinamarjavein	4903,3	5084,9	5369,7	5,6
Vermut	313,4	316,9	253,8	-19,9
Muud kääritatud joogid	6307,3	6303,4	4539,5	-28,0
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1916,3	3118,9	4142,7	32,8
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	2395,2	2617,6	3031,5	15,8

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import, 9 kuud 2002-2003
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega, ESA andmed)

	2002 9 kuud	Struktuur 2002 9 k, %	2003 9 kuud	Struktuur 2003 9 k, %
EKSPORT				
Kokku kanged alkohoolsed joogid kangusega alla 80%	2687,9	100	4189,6	100
sh konjak ja brändi	13,6	1	23,5	0
viski	26,6	1	29,9	1
rumm	0	0	0	0
džinn	4,7	0	8,2	0
viin	1854,5	69	3124,2	75
liköör	413,1	15	451,0	11
muud	375,3	14	552,8	13
IMPORT				
Kokku kanged alkohoolsed joogid kangusega alla 80%	2617,6	100	3031,5	100
sh konjak ja brändi	822,0	31	929,8	31
viski	390,6	15	407,8	13
rumm	105,9	4	114,6	4
džinn	73,0	3	72,5	2
viin	265,2	10	370,2	12
liköör	292,3	11	256,3	9
muud	668,8	26	880,5	29

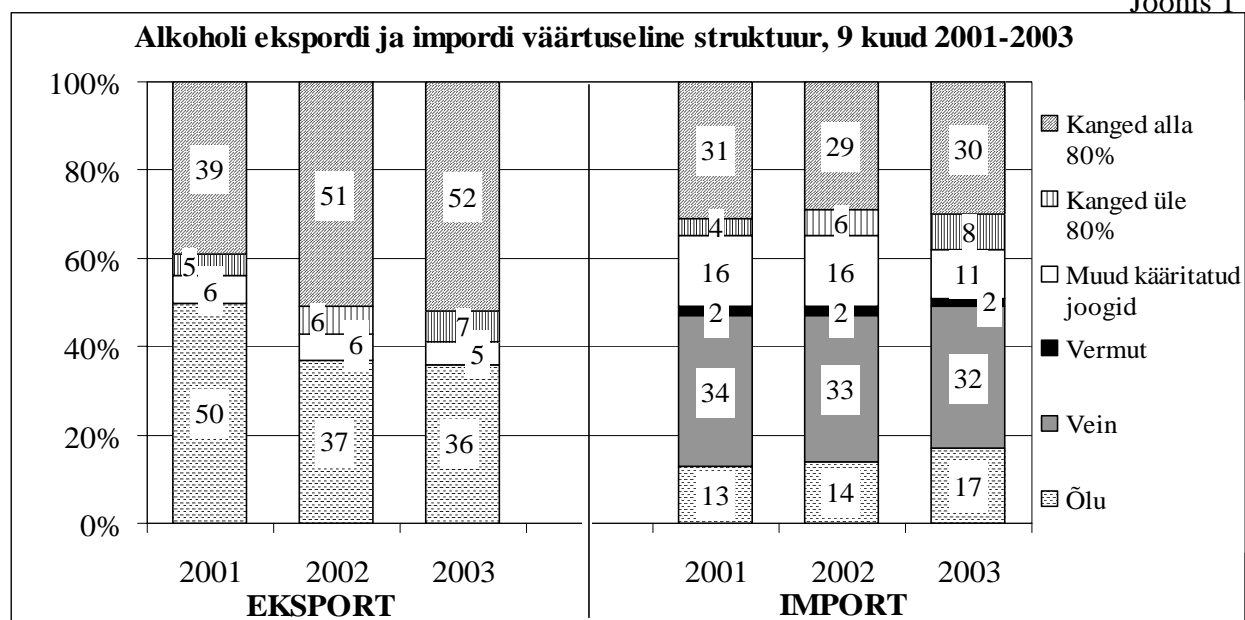

Tabel 5

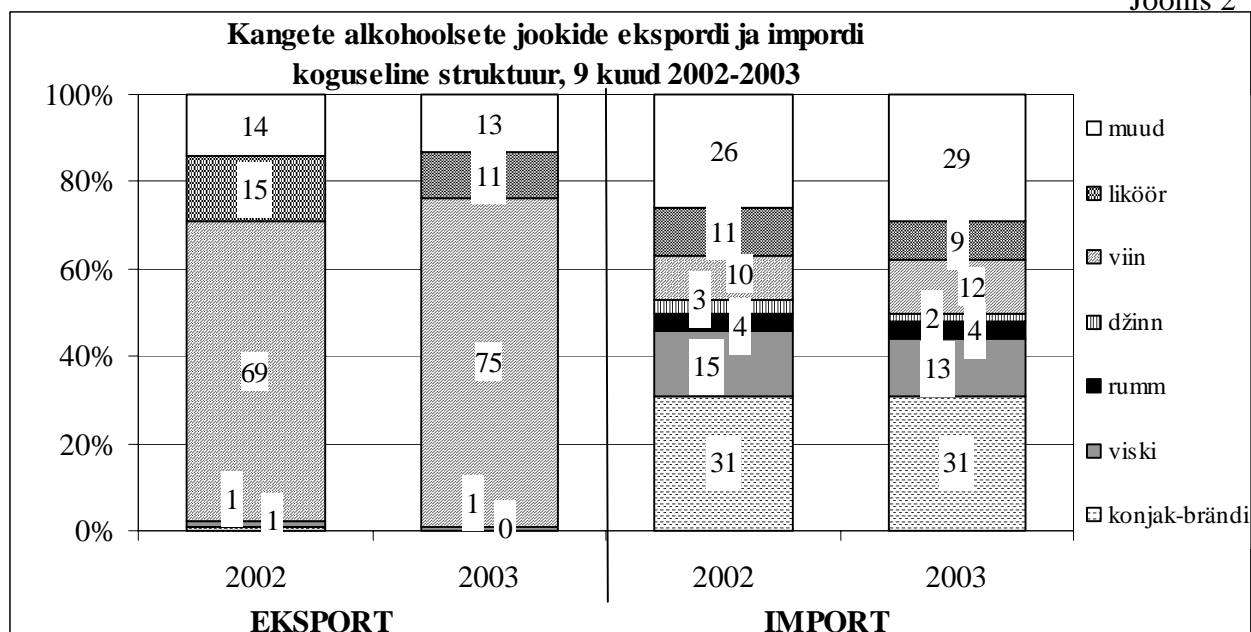
Alkoholsete jookide ekspordi struktuur riigiti, 9 kuud 2003, %

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	Muud kääritatud joogid
2002 9 k-11878 tuh l	2002 9 k-799 tuh l	2002 9 k-2688 tuh l	2002 9 k-737 tuh l
2003 9 k-18928 tuh l	2003 9 k-1432 tuh l	2003 9 k-4190 tuh l	2003 9 k-1285 tuh l
Läti 63	Läti 98	Leedu 38	Leedu 83
Leedu 21	Soome 2	Läti 37	Läti 13
Ukraina 12		USA 14	Teised 4
Soome 3		Soome 7	
Teised 1		Teised 4	

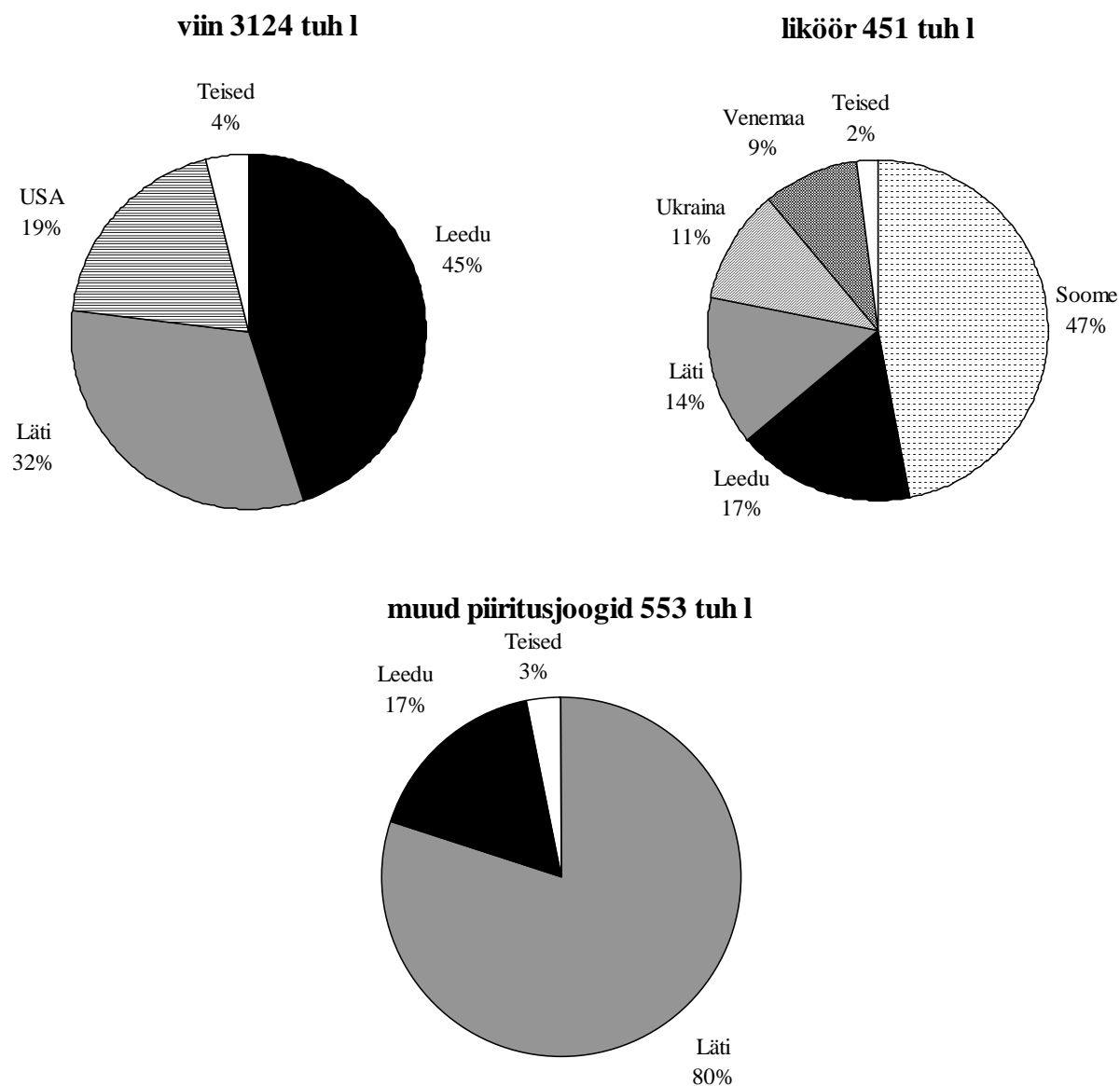
Joonis 1

Joonis 2

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordistruktuur riigiti, 9 kuud 2003, %-des

ESA andmetel suurenes 2003. aasta kolme kvartaliga alkoholsete jookide **import rahalises väärtuses** ligi 13 mln krooni, võrdues 490,5 mln krooniga (2002.a 9 kuud 477 mln krooni). Enam-vähem võrdselt suurenes piirituse (+27%) ja õlle (+25%) import möödunud aasta 9 kuuga võrreldes. Kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide import kasvas 5% ja viinamarjaveine toodi sisse mullusest 2% rohkem, kusjuures kahanes kääritatud jookide (-28%) ja vermuti import (-14%). Impordikäibe struktuuris on suurenenud õlle osatähtsus (2003. a 9 kuud 17%; 2002.a 9 kuud 14%) ja vähenenud muude kääritatud jookide osakaal (2003.a 9 kuud 11%; 2002.a 9 kuud 16%). Impordi rahalises struktuuris moodustasid viinamarjaveinid 32% koguimportist, kanged (kuni 80%) alkohoolsed joogid 30% ja teised alkohoolsed joogid 38%.

ESA andmetel kasvas jooksva aasta 9 kuuga alkoholsete jookide koguseline import samades gruppides, mis rahalises väärtuses. Teistest jookidest rohkem suurenes imporditava õlle kogus (+48%). Piiritust osteti sisse 1/3 võrra rohkem ja kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide import oli 16% suurem kui mullu. Vähenesid vermuti (-20%) ja muude kääritatud jookide (-28%) impordikogused.

ESA väliskaubanduse andmed näitavad, et impordimaad olenevad tooteliigist (tabel 6).

Tabel 6

Alkoholsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti, 9 kuud 2003, %

Õlu		Viinamarjavein		Vermut	
2002- 8082 tuh l		2002-5085 tuh l		2002-317 tuh l	
2003-11972 tuh l		2003-5370 tuh l		2003-254 tuh l	
Soome	35	Prantsusmaa	14	Itaalia	53
Ukraina	32	Hispaania	13	Holland	30
Venemaa	9	Itaalia	11	Saksamaa	7
Läti	6	Tšiili	8	Argentina	5
Tšehhi	5	Rumeenia	7	Teised	5
Saksamaa	4	Saksamaa	7		
Teised	9	Ungari	6		
		Teised	34		

Etüülalkohol kangusega üle 80%		Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%		Muud kääritatud joogid	
2002-3119 tuh l		2001-2618 tuh l		2001-6303 tuh l	
2003-4143 tuh l		2003-3032 tuh l		2003-4539 tuh l	
Soome	68	Suurbritannia	18	Soome	58
Prantsusmaa	11	Prantsusmaa	13	Bulgaaria	11
USA	10	Soome	11	Hispaania	6
Teised	11	Saksamaa	10	Holland	6
		Läti	8	Taani	5
		Venemaa	8	Rootsi	4
		Moldova	6	Teised	10
		Teised	26		

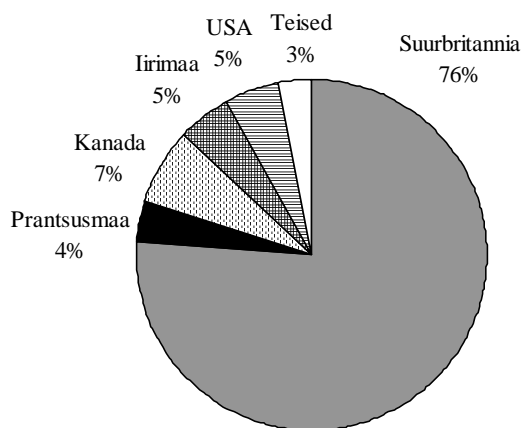
Õlle impordis oli Soome endiselt esikohal, kuid tema osakaal vähenes oluliselt (2003.a 9 kuud 35%; 2002.a 9 kuud 55%). Ukraina jõudis Soomega peaaegu ühele tasemele, suurendades oma osatähtsust õlle impordis 17% -lt 2002. aasta 9 kuul kuni 32%-ni vaadeldaval perioodil. Oma osatähtsust suurendas ka Venemaa (2003.a 9 kuud 9%; 2002.a 9 kuud 6%).

Suurem osa **piiritusest** imporditi Soomest, kuid ka siin on põhjanaabrite osatähtsus väiksem kui aasta tagasi (2003.a 9 kuud 68%; 2002.a 9 kuud 72%). Vähenes ka Prantsusmaa ja USA osakaal ning suurenes teiste riikide osatähtsust, sealhulgas Läti, Venemaa, Rootsi osakaalud.

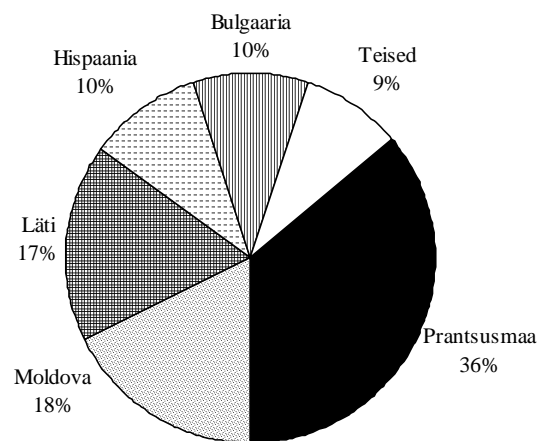
Tootegrupiks, kus Soome impordi osatähtsust kasvas, olid **muud kääritatud joogid** (2003.a 9 kuud 58%; 2002.a 9 kuud 52%). Nende jookide importimisel suurenes Hispaania osatähtsust 2%-punkti ja vähenes Bulgaaria osatähtsust 6%-punkti.

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti, 9 kuud 2003, %-des

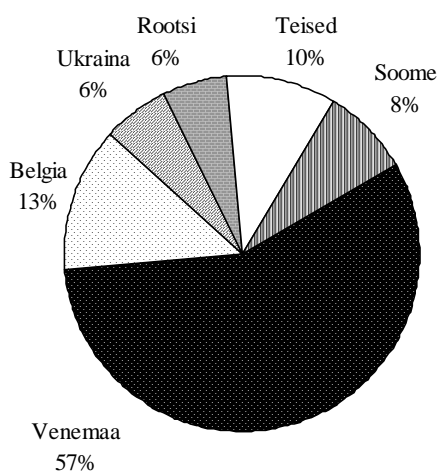
viski 407,5 tuh l

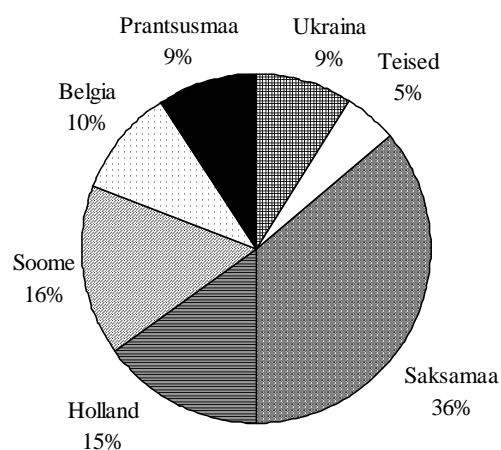
konjak-brändi 930 tuh l

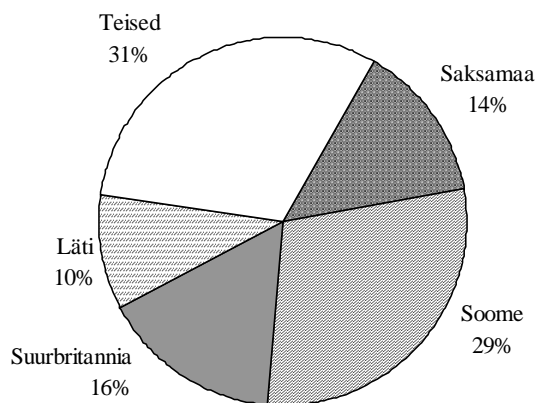
viin 370 tuh l

liköör 256 tuh l

muud piiritusjoogid 880 tuh

2003.a 9 kuuga imporditi **viinamarjaveine** Eestisse 43 riigist. Suuremateks impordimaadeks olid Prantsusmaa (14%), Hispaania (13%) ja Itaalia (11%). Võrreldes aastatagusega, vähenes Bulgaaria ja Saksamaa veinide osatähtsus, samas suurenes Tšiili ja Rumeenia osakaal impordi mahus.

Kangeid (kuni 80%) alkoholseid jooke imporditi 9 kuuga 3031 tuh liitrit. Nende jookide impordi struktuur oli enam-vähem sama, mis aasta tagasi. Suurima osatähtsusega antud grupis oli konjak-brändi (31%). Oluliselt järgmine oli viski (13%), kuid selle osatähtsus vähenes 2%-punkti. Peaaegu sama suur oli viina osakaal, ulatudes 12%-ni, liköör moodustas 9% kangete alkoholsete jookide impordis.

Kangete alkoholsete jookide suurimaks importmaaks oli jätkuvalt Suurbritannia, kust toodi sisse valdav osa imporditud viskist (76%) ja džinnist (80%). Tähtsusest teiseks kangete alkoholsete jookide impordimaaks oli Prantsusmaa (tabel 6), kust toodi sisse rohkem kui 1/3 konjaki-brändi kogusest. Peaaegu võrdsetes kogustes imporditi konjakit (brändit) Moldovast (18%) ja Lätist (17%). Viina impordis oli esikohal Venemaa, sealjuures suurenes selle osakaal 57%-ni (2002.a 9 kuud 41%). Vähenesid Belgia ja Soome osakaalud, olles vastavalt 13% (2002.a 16%) ja 8% (2002.a 13%). Likööre toodi sisse peamiselt Saksamaalt, mille osatähtsus impordis suurenes 2%-punkti (2003.a 9 kuud 36%, 2002.a 9 kuud 34%). Likööride sisseveol suurenesid ka Soome, Belgia ja Prantsusmaa osakaalud, kuid oluliselt vähenes Hollandi osatähtsus, mis oli eelneval aastal Saksamaaga võrdsel tasemel (2003.a 9 kuud 15%, 2002.a 9 kuud 34%).

HINNAD SISETURUL

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2003. aasta III kvartalis 698 mln krooni, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 7,9% suurem. Eelmise aasta III kvartalis oli alkoholsete jookide jaekäive 647 mln krooni. 2003. aasta 9 kuu jaekäive ulatus 1,95 mld kroonini, mis on kasvanud 9% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (2002.a 1,79 mld krooni). Põhiliselt on käibekasv toimunud tarbimise suurenemise arvel, mida näitab ka tarbijahinnaindeksi suhteliselt väike muutus 2003. aasta III kvartalis (+1,5% eelmise aasta sama perioodiga ja +1% jooksva aasta II kvartaliga võrreldes).

Eesti Konjunkturiinstituudi 2003. aasta novembrikuu **hindade** vaatlus näitas, et viimase kolme vaatluse ajal madalama ja keskmise klasside **viinade** jaehinnad ei ole oluliselt muutunud, samas võrreldes eelmise aasta novembriga on nende viinade osas toimunud mõningad muutused. Madalama hinnaklassi viinad kallinesid Eestis tervikuna (+4,0%), kusjuures Tallinnas püsisid selle klassi hinnad enam-vähem eelmise aasta tasemel (+0,5). Keskmise klassi viinade hinnad langesid ja seda nii Eestis tervikuna (-3,4%) kui pealinnas (-2,8). Kõrge kvaliteediga, nii nimetatud premium-klassi, viinade hinnad langesid oluliselt võrreldes viimase (augustikuu) vaatlusega (-13%). Jooksva aasta novembris maksis Eestis keskmiselt kõrgema klassi viin 0,7-liitrisel pudelil 143.48 krooni (augustis 164.26, mais 155.25 krooni), mis on 3,3 % madalam kui eelmise aasta samal perioodil. Tallinnas langes selle klassi viina hind 143.67 kroonini (augustis ja mais 164.33 krooni), mis on 6,5% madalam kui aasta tagasi.

Likööride hindasid vaadeldakse kolmes tootegrupis: marja-, kanged ja kreemliköörid.

Viimase novembri hinnavaatluse ajal olid kangete likööri keskmesid hinnad Eestis mõnevõrra madalamad kui augustis (-2,2%) ja kui eelmise aasta novembris (-1,0%). Marjalikööri hinnad Eestis püsisid eelmise aasta sama perioodi tasemel, kuid olid odavamad kui augustis. Kreemlikööri hinnad tõusid 1,3% mullusega võrreldes. Samal ajal Tallinnas marjaliköörid kallinesid (+3,5%), kreemlikööri hinnad jäid enam-vähem samaks (+0,8%) ja kanged liköörid odavnesid (-4,1%) 2002. aasta novembriga võrreldes.

Tabel 7

Eesti alkoholitoodete keskmised jaehinnad kauplustes november 2002 – november 2003

	Klaas-pudeli suurus	Eesti keskmine hind, kr				Muutus nov. 2003/ nov. 2002, %
		November 2002	Mai 2003	August 2003	November 2003	
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	51.61	53.91	53.70	53.66	4,0
Keskmine hinnaklass	0.5 l	70.49	69.93	68.84	68.11	-3,4
Kõrgem hinnaklass	0.7 l	148.41	155.25	164.26	143.48	-3,3
Liköörid						
Marjaliköörid	0.5 l	53.44	54.06	55.07	53.51	0,1
Kanged liköörid	0.5 l	94.66	95.75	95.80	93.69	-1,0
Kreemliköörid	0.5 l	76.53	76.32	77.04	77.55	1,3
Džinnid	0.5 l	75.53	75.53	74.29	73.64	-2,5
Õlled						
Lahja õlu <6%	0.5 l	9.26	9.97	10.15	9.60	3,7
Kange õlu >6%	0.5 l	9.35	9.92	9.95	9.19	-1,7
Siidrid	0.33 l	9.91	10.01	10.41	10.21	3,0
Marjaveinid	0.5 l	28.72	29.01	29.91	29.65	3,2
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0.5 l	55.67	54.30	55.30	55.97	0,5
Keskmine hinnaklass	0.5 l	72.29	71.90	71.36	70.29	-2,8
Kõrgem hinnaklass	0.7 l	153.67	164.33	164.33	143.67	-6,5
Liköörid						
Marjaliköörid	0.5 l	55.27	55.86	56.64	57.23	3,5
Kanged liköörid	0.5 l	97.67	97.67	96.67	93.67	-4,1
Kreemliköörid	0.5 l	78.00	77.45	77.17	78.66	0,8
Džinnid	0.5 l	77.33	77.33	76.50	74.83	-3,2
Õlled						
Lahja õlu <6%	0.5 l	9.59	10.05	10.01	10.00	4,3
Kange õlu >6%	0.5 l	9.95	9.93	10.24	9.68	-2,7
Siidrid	0.33 l	10.07	10.07	10.82	10.77	7,0
Marjaveinid	0.5 l	31.78	31.50	31.85	30.68	-3,5

Džinnide hinnad Eestis tervikuna langesid (-2,5), Tallinnas oli hinnalangus suurem (-3,2).

Õlle hinda vaadeldi kahes grupis: lahja ja kange õlle osas. Augustikuu hindadega võrreldes langesid Eestis tervikuna nii lahjade (-5,4%) kui kangete (-7,6%) õllede hinnad, samas Tallinnas püsis lahjade (alk. sisaldus alla 6%) õllede keskmine hind samal tasemel ja kanged õlled odavnesid. Võrreldes eelmise aasta novembriga, olid lahjade õllede hinnad nii üle Eesti (+3,7%) kui ka Tallinnas (+4,3%) kõrgemad. Kange õlle keskmine hind Eestis tervikuna langes 1,7% ja Tallinnas 2,7%.

Siidrid kallinesid nii Eestis tervikuna (+3%) kui ka Tallinnas eelmise aastaga võrreldes. Pealinnas oli hinnakasv oluliselt kiirem kui mujal (+7%). Võrreldes eelmise (augustikuu) hinnavaatlusega, olid novembris nii Eestis keskmiselt kui ka Tallinnas siidrite hinnad enam-vähem samal tasemel.

Kohalike **marjaveinide** hinnad on jooksva aasta hinnavaatluste ajal püsinud Eestis tervikuna enam-vähem ühel tasemel, kuid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (+3,2%) on need praegu kõrgemad. Tallinnas langesid hinnad rohkem kui 3% nii jooksva aasta eelmiste kui ka 2002. aasta novembrikuu vaatlustega võrreldes.

KOKKUVÕTE

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Andmete analüüs näitas, jooksva aasta 9 kuuga kasvas valdava osa alkohoolsete jookide tootmine, eksport ja import möödunud aasta sama perioodiga võrreldes. **Toodangu maht** kasvas enamuse alkohoolsete jookide gruppides. Vähenes viski, rummi ja džinni tootmine ning õlle toodangu maht püsis enam vähem eelmise aasta tasemel. Alkohoolsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli endiselt negatiivne, kuid ekspordikäive kasvas impordikäibest oluliselt kiiremini. Suurenes kõikide alkohoolsete jookide koguseline eksport. Varasemast vähem toodi sisse vermutit ja muid kääritatud jooke. Rohkem kui poole võrra kasvas kangete (kangusega alla 80%) alkohoolsete jookide ja õlle koguseline eksport. Impordis oli jätkuvalt esikohal õlle sissevedu.

Eelneva aastaga võrreldes suurenes alkohoolsete jookide **tarbimine**, mida näitab ka ligi 8%-line jaekäibe kasv.

2003. aasta III kvartalis kasvas alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks 1,5% 2002.aasta III kvartaliga võrreldes ning olid alkohoolsete jookide **keskmised hinnad** üle Eesti mõnevõrra madalamad kui Tallinnas.